

که يك حقوق برای مفتش سیار در ضمن بودجه منظور میشود ولی چون قسمت تفتیش و مسافرت و مخارجی که مفتش لازم خواهد داشت مربوط به ولایات است آن قسمت از مخارج را هر قدر میشود باید وزارت معارف از قسمت ولایات بدهد چون حقیقتاً مفتش ولایات است مربوط به همان ولایات خواهد بود حالا آقای وزیر معارف میخواهند اقدام کنند که معادل این مبلغ از آنجا خارج کنند و در این ماده اعتبارات داخل کنند این مطلب بسته بنظر آقایان است اطلاعی که بنده از سابقه این امر داشتم این بود که راجع به اصل این مسئله در کمیسیون بودجه مخالفی نبود ولی کمیسیون اظهار کرد چون این مسئله ارتباط به ولایات دارد و راجع به تفتیشات ولایات است باید در آنجا منظور شود حالا وزیر معارف هر طور صلاح بدانند و مجلس رأی بدهد آن صحیح است .

وزیر معارف - این مسئله برای بودجه تفاوتی ندارد ولی برای ما تفاوتش این است چون مفتش سیاری که داریم گاهی در اطراف شهر تهران مشغول تفتیش است چنانکه الان هم در حومه طهران مشغول است و برای وزارت معارف در اینجا يك اعیاب اشکالی فراهم میشود که مدتی در اطراف تهران مشغول تفتیش است و پس از چهار پنج روز مراجعت میکنند این بود که خواستم يك مقداری از حقوق تفتیش ولایات رابه حقوق شخصی او که در اینجا باید بگیرد اضافه شود که برای وزارت معارف اسباب زحمت نشود . و برای بودجه هم فرقی نمیکند .

(گفته شد صحیح است)

رئیس - کمیسیون بودجه در این خصوص چه عقیده دارد ؟

مخبر - عرض کردم باید تجدید برای در مجلس بشود .

رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - بنده هر قدر فکر میکنم می بینم این قدر محتاج به مذاکره نیست اینجا در صورتیکه وزارت معارف برای او صد و هشتاد تومان حقوق قائل است ما باید رأی بدیم ولی طرز تقسیمش با خود وزارت معارف است و نمیدانم چرا این قدر تولید اشکال میکنند فقط اشکال آن تبدیل آن است از ولایات به اینجا غیر از این اشکالی ندارد .

(پیشنهادی آقای وزیر معارف بشرح ذیل قرائت شد)

وزارت معارف پیشنهاد مینماید که حقوق میرزا سید علی خان شاکر در دارالفنون و پسر آقای میرزا سلیمان خان از بسابت حقوق پدرشان که هزار و کسری است و پسر میرزا قاسم خان صور اسرافیل تصویب شود .

رئیس - مبلغش را بفرمائید
وزیر معارف - هزار و کسری مواجب میرزا سلیمان خان است که خودش هم به مجلس عریضه کرده بود و از دولت هم نیز استدعا کرده بود که حقوق او بابت خرج پسرانش که در فرنک هستند منظور شود بخدمت دولت قطع کند یکی هم مال میرزا علیخان شاکر در دارالفنون است که مدتی است در فرنک است و مبلغ آن پنجاه تومان است و یکی هم پسر صور اسرافیل است که دو نفر نوشته شده یکی در کمیسیون بودجه تصویب شده و دیگری تصویب نشده .

مخبر - نسبت باین قسمت بنده ارجاع به کمیسیون را تصویب میکنم

سید فاضل - صحیح است

رئیس - چون یک ساعت از ظهر گذشته میانند برای جلسه دیگر .

منصور الملک - لایحه بودجه گارد شهری را تقاضا میکنم جزء دستوره شبیه بفرمائید .

وزیر مالیه - بطوریکه دیروز هم عرض کردم لایحه برای اعتبار صد هزار تومان برای اعاشه اهالی ارومیه تقدیم میشود .

رئیس - آقایان تشریف نبرید يك مطلب دیگر هم هست . (راپورت کمیسیون بودجه راجع به مخارج فوق العاده مستشاران آمریکائی قرائت شد)

کمیسیون بودجه در جلسه ۱۹ برج حوت قسمت اول لایحه ۲۸۴۴۸ دولت راجع به چهل و هشت هزار تومان مخارج فوق العاده مستشاران امریکائی را تحت شور مطالعه قرارداد داده ماده واحده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد میکند .

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که بشرح ذیل مبلغ چهل و هشت هزار تومان مخارج فوق العاده مستشاران امریکائی را تأدیه و پرداخت نماید .

۱ - برای خریداری اثاثیه دفتر و منزل آقایان مستشارها و کرایه منزل آنها ۳۰۰۰۰ تومان

ب - مخارج مسافرت از قره توبه تهران ۱۰۰۰۰ تومان

ج - حقوق مترجمین و منشی و مستخدمین جزء دوائر مستشاری ۴۰۰۰ تومان

د - حقوق معاونین اداری در ظرف ۳ ماه آخر سال ۴۰۰۰ تومان

ه - ۴۸۰۰۰ تومان

مخبر - اینجا بنده يك توضیحی دارم که به عرض آقایان باید برسانم دیروز وقتی يك لوایحی از طرف دولت تقدیم شد صورت آنها را ریاست محترم خواستند بنده برای اینکه موافقت کرده باشم با تقاضای فوریت آن لایحه را بدون اینکه طبع شود به کمیسیون

بودجه مراجعه کردم و دیروز عصر هم کمیسیون بودجه با حضور رئیس کل مالیه مشغول مراجعه به آن لوایح بود و این قسمت با فوریت تصویب شد و چون همانطوری که اظهار کردند علاوه بر فوریتی که از طرف دولت تقاضا شده بود خود ایشان هم اظهار کردند مستشاران فوق العاده در مضیقه هستند به این ملاحظه از طرف کمیسیون تقاضا شد بدون اینکه این لایحه بطبع برود در تعقیب همان فوریتهایی که خواسته شده بود مطرح و رأی گرفته شود آن قسمت دیگری هم که از لوایح مانده است برای روز سه شنبه اول صبح که کمیسیون بودجه تشکیل می شود در کمیسیون مطرح شده و راپورتش به مجلس داده میشود .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - يك اصلاح عبارتی بود که باید اصلاح شود .

رئیس - اینکه قبل از این به طبع نرفت برای این بوده است که این لایحه زودتر بکمیسیون برود ، (صحیح است) و در تحت مطالعه در آید حالا که کمیسیون مطالعه کرده و پیشنهاد هم شده است طبع میشود .

مخبر - يك قسمت آن چون ناقص بود از طرف کمیسیون از هیئت رئیسه تقاضا شد که به طبع برود .

رئیس - مخالفی نیست که جزو دستور امروز بشود ؟ (بعضی گفتند فردا)

رئیس - دستور روز سه شنبه : اولاً راپورت کمیسیون بودجه که بالفعل مذاکره میشود .

ثانیاً راپورت دیگر راجع بگارد شهری .

ثالثاً کایچه قانون شورای دولتی و **کیل الملک** - بقیه بودجه معارف فراموش نشود .

رئیس - اول بقیه بودجه معارف دوم راپورت کمیسیون بودجه که الان موضوع مذاکره بود در درجه سوم بودجه گارد شهری .

(مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۲۴۳
صورت مشروح مجلس
یوم سه شنبه بیست و دوم
حوت ۱۳۰۱ - مطابق بیست
و پنجم رجب ۱۳۴۱

مجلس یک ساعت و نیم قبل از غروب بر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید .

(صورت جلسه یوم یکشنبه بیستم حوت را آقای امیر ناصر

قرائت نمودند)

رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام - بنده در صورت جلسه عرضی ندارم پس از تصویب صورت جلسه عرض دارم اجازه ام محفوظ بماند

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - در جلسه قبل بنده سؤالی از آقای وزیر مالیه نمودم راجع باینکه محل آن خرجی که تصویب میشود کجا است و ایشان جوابی دادند و در صورت جلسه هیچ اشاره از آن نشده است

رئیس - آقای حاج مخبر السلطنه (اجازه)

حاج مخبر السلطنه - بنده هم در جلسه قبل مطلب کوچکی عرض کردم راجع باینکه شاگردهایی که با آنها کمک میشود فقط مسئله فقیر در آنها شرط نباشد اشخاصی باشند که آثار هوش و ذکاوت هم در آنها مشاهده شود این مسئله هم در صورت جلسه نوشته نشده است

رئیس - هر دو فقره اصلاح میشود .

آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام - آقای ذکاء الملک وزیر امور خارجه در جلسه قبل در مجلس شورای ملی يك حقی را از دولت ایران سلب نمودند از طرف مجلس هم تردید نشد و به بنده هم موقع نرسید آنرا تردید کنم این است که امروز بانهایت ارادتی که بشخص ایشان و نهایت اعتمادی که بسبب است ایشان دارم معض حفظ حقوق دولت مجبور هستم فرمایش ایشان را تردید کنم .

در جلسه قبل يك نفر از آقایان نمایندگان از وزیر معارف سؤال نمودند که آیا مدارس خارجه هم تابع دستور وزارت معارف و پروگرام مدارس داخله هستند یا نه؟ آقای وزیر امور خارجه در جواب اظهار داشتند معارف آزاد است و هر کسی هر مدرسه تأسیس کند مختار است که دستور آن را مطابق میل و سلیقه خودش مرتب نماید

بنده پس از ختم جلسه بطور خصوصی خدمت ایشان عرض کردم این قسم که حضرت عالی میفرمائید پس هر کس از داخله و خارجه بخواند در مرکز مدرسه تأسیس کند مختار است فرمودند همینطور است باین جهت بنده فرمایش ایشان را تردید میکنم اولاً معارف بهیچ وقت بطور مطلق آزاد نیست نه معارف تنها بلکه هیچ چیز بطور مطلق آزاد نیست هیچ عاقلی از اول دنیا تا کنون در هیچ امر آزادی مطلق قائل نشده است .

ثانیاً هر کس از اتباع داخله و خارجه بخواند مدرسه تأسیس کند باید بمرامجه و اجازه دولت باشد . ثالثاً دستور مدارس

را اعم از اینکه راجع به تبعة خارجه یا داخله باشد باید وزارت علوم معین کند و دلیل بنده اولاً بداهت عقول است زیرا هیچ عقلي نمویب نمی کند دولتی که حافظ حقوق ملت و مملکت است معارف را آزاد گذارد و هر کس بخواهد اعم از تبعة داخله یا خارجه مدرسه تأسیس کند و هر چه هم مایل است در آن مدرسه تدریس نماید و دلیل دیگر بنده هم قوانینی است که از مجلس گذشته است قانون معارف مصوبه پنجشنبه ۱۰ شهریور ۱۳۲۹ به چوچه مطابق با ۹ عقرب ۱۳۲۹ ماده دومش مینویسد پروگرام مدارس و مکاتب از طرف وزارت معارف معین می گردد و باید در پروگرام حیثیت ملی و صنعتی و نشوو نمای بدنی ملحوظ باشد

ماده هشتم مینویسد مکاتب و مدارس بر دو قسم است رسمی و غیر رسمی. رسمی آن است که از طرف دولت دائر شده باشد غیر رسمی آنکه بانی مخصوص داشته باشد.

ماده ۹ هر کس مدرسه غیر رسمی افتتاح کند باید با اطلاع دولت برساند ماده ۱۵ مینویسد مکاتب و مدارس بر چهار نوع است:

اول مکاتب ابتدائی بلدی
سوم مدارس متوسطه.

چهارم مدارس عالیّه جزء چهارم ماده دهم مینویسد:

مدیر مدرسه باید معروف بسوء عقیده و اخلاق و عادات ذمیمه نبوده و مرتکب جنحه و جنایتی نشده باشد

معلمینی را هم که انتخاب میکنند باید علاوه بر شرائط مزبوره هر کدام در فن خود تصدیق رسمی وزارت معارف را داشته باشند.

ماده ۱۶ مینویسد: هر يك از مکاتب و مدارس چهار گانه پروگرام مخصوص قانونی خواهد داشت و وزارت معارف مسؤول اجرای آن پروگرام است

ماده چهارم مینویسد: وزارت معارف باید تدریس کتبی را که مضر با اخلاق و دین معصلین است ممنوع نماید و کتبی که از طرف وزارت معارف ممنوع شده باشد در هیچ مدرسه نباید تدریس بشود

اینها تمام دلالت میکنند بر اینکه نه معارف بطور مطلق آزاد است و کسی بدون مراجعه بدولت نمیتواند مدرسه دایر کند و نه در مدرسه غیر از دستوریکه از طرف معارف معین میشود تدریس بشود.

رئیس - حالا که آقای وزیر امور خارجه تشریف ندارند که توضیح بدهند ولی بنده فرمایشات ایشان را آن طوریکه جناب عالی فهمیدید نفهمیدم

اینجا گفته شد که آیا پروگرام مدارس خارجه هم عیناً پروگرامی است که وزارت معارف برای مدارس داخله مینویسد یا نه؟ ایشان اظهار داشتند اگر

در مدارس خارجه فرضاً يك دروس را که ممنوع نباشد بیشتر تدریس نمایند مخالفتی نخواهد داشت

وزیر معارف - فرمایش آقای رئیس کاملاً صحیح است اظهارات آقای وزیر امور خارجه هم همین طور بود و این که از آزادی معارف فرمودند البته مقصود ایشان هم آزادی در حدود قانون بود و الا برخلاف قانون اصلاً آزادی ملحوظ نیست.

در مملکت مشروطه آزادی عبارت از آن است که در حدود قانون باشد و آقای وزیر امور خارجه هم فرمودند چیزهایی که برخلاف پروگرام باشد در مدارس خارجه تدریس نمیشود حالا بعضی چیزهاست که بموجب ملیت خودشان شاید بیشتر در آن ها دقت می کنند مثل السنه خارجه که هر کدام از مدارس خارجه بزبان معمولی خودشان را بیشتر دقت میکنند و این مسئله هم برخلاف قانون نیست

و این موادی را هم که از قانون کسر فرمودند البته صحیح است و مراعات هم شده است و بعضی مدارس خارجه که از قدیم در ایران بوده و وزارت معارف هم کمال جدیت را دارد که هر قدر ممکن باشد آن را به پروگرام معارف نزدیک تر نماید و انشاء الله تعالی مقصود حاصل خواهد شد.

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - چون آقای شیخ الاسلام در این باب چندین ماده از قانون را خواندند و آقای وزیر معارف هم این ماده قانون اساسی را متذکر نشدند بخواستم ماده هجدهم قانون اساسی را خوانم ماده هجدهم قانون اساسی مینویسد:

تحصیل و تعلیم علوم و معارف و صنایع آزاد است مگر آنچه شرعاً ممنوع باشد

اصل نوزدهم هم آن را تأیید میکند مینویسد تأسیس مدارس بمخارج دولتی و ملت و تحصیل اجباری باید مطابق قانون وزارت علوم و معارف مقرر شود و تمام مدارس و مکاتب باید در تحت ریاست عالیّه و مراقبت وزارت علوم و معارف باشد

رئیس - این مطلب ختم است

(خطاب با آقای نصرت الدوله مخیر کمسیون بودجه)

رأپورت کمسیون بودجه راجع به بودجه معارف حاضر است؟

نصرت الدوله - آن قسمتی را که آقای وزیر معارف تقاضا کردند بکمسیون ارجاع شود نظریات کمسیون در آن باب هنوز معلوم نشده و تصور می کنم آقای وزیر معارف هم با آن موافق باشند که هجالتاً ماده بیست و پنجم همان طور که در

بودجه نوشته شده است تصویب شود بعد در قسمت هائی که بکمسیون مراجعه شده است نظریات کمسیون که معلوم شد يك راپرتی علیحده بمجلس تقدیم خواهد شد

وزیر معارف - بنده هم با آقای مخیر موافقم

در این ماده دو مسئله بود یکی راجع بجایزه شاگردان بود که همان طور که آقای مخیر فرمودند نباشد در کمسیون مذاکره شود یکی هم راجع به حقوق مفتش سیار بود که بنده پیشنهاد کردم ماهی هشتاد تومان از قسمت اعتبار ولایات کسر و جز اعتبارات مرکز نوشته شود که صد و هشتاد تومان شود چون اغلب در حدود طهران مشغول تفتیش است و اگر حقوق اواز مرکز پرداخته شود اینطور بهتر است

رئیس - عقیده کمسیون در این باب چیست؟

مخیر - این مسئله هم بکمسیون ارجاع شد و نظریه کمسیون در این باب معلوم نشده است و بنده نمی توانم اظهار عقیده کنم.

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بعد از آنکه ماده بیست و پنجم کمسیون مراجعه شده است تمام اجزاء آن در کمسیون تحت مذاکره گذارده خواهد شد و پس از آنکه راپرت آن از کمسیون بمجلس آمد در آن رأی داده شود و بنده عقیده ندارم در يك قسمت آن حالا رأی گرفته شود و يك قسمت آن نشود.

مخیر - ماده بیست و پنجم بکمسیون بر نمیگردد و همان طور که هست باقی میماند فقط آن اقلیمی را که آقای وزیر معارف پیشنهاد نمودند که بماده بیست و پنجم اضافه شود و خواستند بکمسیون مراجعه شود آن چند قلم بکمسیون مراجعه شد و الا ماده بیست و پنجم که در بودجه نوشته شده بود بحال اولش باقی است

رئیس - بالاخره چه باید کرد؟

وزیر معارف - همان طور که آقای مخیر اظهار فرمودند در ماده بیست و پنجم رأی گرفته شود.

آن دو قسمی که بکمسیون ارجاع شده است پس از آنکه نظریه کمسیون در خصوص آنها معلوم شد چون چیز خارجی است که باید ضمیمه این ماده شود بعد در آنها رأی گرفته می شود.

رئیس - رأی میگیریم بماده بیست و پنجم به مبلغ دوازده هزار و نهصد تومان آقایانیکه ماده بیست و پنجم را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

ماده بیست و ششم

(بشرح ذیل قرائت شد)

صحیحیه - هشتاد و سه هزار و دو صد تومان ۸۳۲۰۰ تومان
رئیس - آقای پوررضا (اجازه)

پوررضا - عرایض بنده در فصل پنجم راجع بخدمات اداره صحیحیه در سرحدات است.

در ضمن فصل پنجم اسمی از قرانطینه جنوب نمی بینم لابد مخارج اداره قرانطینه جنوب را هم دولت ایران میدهد و در صورتی که بودجه آن جزء بودجه معارف و اداره صحیحیه نیست نمیدانم از کدام محل تأدیبه می شود؟

بعلاوه نمیدانم ادارات صحیحیه و قرانطینه جنوب در تحت امر ریاست مستقیم اداره کل صحیحیه مرکزی است یا نه؟ مراسلاتشان را بر مرکز میفرستند یا نه؟

مسئله دیگر اینکه ما بخدمت الله در طهران يك عده اطباء تربیت شده داریم و میتوانیم معض تشویق هم باشد آنها را مامور سرحدات کنیم تا اینکه ادارات قرانطینه در تحت ریاست دکتر های خارجه نباشد بنده اساساً متقدم که بجهت اصلاح تمام ادارات باید از طرف علماء و مستشار های خارجه بما کمک شود ولی چیزی که

هست این است وقتی که خارجه ها رفتند در خارجه تحصیل کردند همان طور که آقای وزیر امور خارجه هم فرمودند باید عملاً از علم و تحصیل و زحمت آنها قدر دانی کرد تا مملکت ترقی کند و امیدوارم آقای وزیر معارف هم توجهی در این خصوص

بفرمایند هم معض از زیاد نفوذ دولت در سرحدات جنوبی وهم برای تشویق دکتر های که سالهای متمادی در خارجه زحمت کشیده و تحصیل کرده اند و بالاخره موفق بگرفتن دیپلم شده اند آنها را مامور سرحدات جنوب کنند

وزیر معارف - قرانطینه جنوب از سابق جزء وزارت داخله و حقوق آن را هم کمرک میداده است

حالا هم حقوق آن را کمرک میدهد و خود کمرک هم در آن نظارت مینماید وزارت معارف هم همان طور که آقای پوررضا فرمودند وزارت معارف هم در صد است که هر جا اداره قرانطینه هست جزء صحیحیه نمایند ولی امسال نظر باینکه تأخیری در کار بودجه واقع می شود تحقیقات اکاهی نشده بود به حال سابق باقی ماند و در سال آتی مرتب شود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - نسبت به حفظ الصحه البته تمام آقایان نمایندگان و عموم ملت علاقه فوق العاده دارند زیرا همه کس میل دارد مزاج او همیشه سالم باشد و در

خصوص حفظالصحة کمان نمی کنه هیچ کس مخالف باشد .

مسئله حفظالصحة و ادارات صعبه يك مسئله فوق العاده مهم و قابل توجه است .

بلکه عقیده ام این است که اداره صعبه يك اداره مخصوص مستغنی بشود زیرا بهترین چیزی که از آن برای مملکت بیشتر استفاده می شود حفظالصحة است و در این خصوص هنوز دولت و نه ماها توجه پائین امر نکرده ایم و از همین جهت است که افراد این مملکت دارای مزاج های توانا نیستند که بتوانند افکار روشنی داشته باشند و همین مسئله سبب شده است که بعال حاضر هستیم يك مسئله که زیاد محل ایراد بنده است این است که دولت نسبت بجنوب چندان توجهی ندارد .

مثلا ایالت فارس که یکی از ایالات معظم ایران است و هیچ رعایت حفظالصحة آنجا نشده است .

معلوم نیست طبیب آنجا کیست؟ متصل از فارس کاغذهای شکایت آرمینوسیند و شکایت میکنند میگویند با وجود این همه طبیب که در طهران است اداره حفظالصحة در طهران است .

ولی در فارس باین عظمت و نفر طبیب که دارای مقامات علمی باشند نیست . البته خاطر آقایان مسبوق است موقعی که راجع بدکتر و بلهلم در مجلس مذاکره بود بنده فریاد میکردم که در طهران ما اطباء حاذق داریم .

ایران منحصر بتهران نیست خوبست ملاحظه ایالات و ولایات هم بشود چنانچه آقای پوررضا هم فرمودند راجع بقرانطنه جنوب ابتدا اسمی در این بودجه نوشته نشده راجع بحفظالصحة فارس و بنادر اسمی برده نشده است .

بنده خیلی از این مسئله متاسفم و مخصوصاً از آقای وزیر معارف تقاضا میکنم حالا که در بودجه اسمال اسمی از جنوب برده نشده است در بودجه سنه آتی ملاحظه آنجا را بفرمایند .

تمام ایالات و ولایات توجهشان بمرکز است و مخصوصاً نمایندگانه بمرکز میفرستند که حقوقشان در مرکز رعایت شود وقتی که درست ملاحظه بفرمایند این بودجه که برای صعبه نوشته شده است نه قسمت آن صرف صعبه ولایات بشود و این ترتیب خوش نیست تمام ایالات و ولایات چشمشان بمرکز است و توقع دارند از طرف مرکز با آنها مساعدت بشود ما باید حقوق اهالی را مطابق قانون ادا کنیم در این بودجه يك کلمه از صعبه فارس و بنادر ذکر نشده است این مسائل را دولت باید در نظر بگیرد حالا اگر نتوانستند

يك بودجه كسانی هم تهیه کنند آن اندازه كه ممكن است باید رعایت ایالات و ولایات بشود .

این است که بنده با این ماده مخالفم ولو اینکه آقای وزیر معارف هم بفرمایند این بودجه متعلق بسال گذشته است و در بودجه سال بعد این ملاحظه ها خواهد شد وزیر معارف - بنده خیلی متاسفم که بکرات بعضی از آقایان اینجا فرمودند که ما مرکز را بر ولایات ترجیح میدهم بنظر بنده این حرف غیر وارد است زیرا که مرکز دارالخلافه است نسبت بتمام ایالات و ولایات يك حال شرکتي دارد تمام ایالات و ولایات نسبت بمرکز شریکند و اینطور نیست که مرکز يك جای علیحده باشد وقتی که درست ملاحظه کنیم می بینیم که اهالی تهران هم همان اهالی ایالات و ولایات هستند و يك جمعیت خارجی ندارد و تمام اهالی طهران هم همان اهالی ولایات و ایالات هستند که در اینجا متوطن شده اند و اگر آثار علیحده و صعبه هم در مرکز میشود از نقطه نظر شرکاتی است که با تمام ایالات و ولایات دارد و تمام ایالات و ولایات از آن آثار متمتع می شوند و اینکه نسبت بصعبه ایالات و ولایات فرمودند نه این است که آنجا ها صعبه نمی خواهد ولی باید آقایان تصدیق بفرمایند که تشکیل صعبه در تمام نقاط يك مخارج فوق العاده دارد ابتدا باید تهیه اعتباری نمود و بعد وسایل صعبه را در تمام مملکت فراهم نمود .

در بودجه معارف هم فقط قرائین نقاط شمالی ذکر شده است والا صعبه آن نقاط را هم اسم نبردم که آقایان میفرمایند چرا اسم از صعبه و قرائین جنوب در این بودجه برده نشده است بملایه همان طور که عرض کردم بودجه اداره قرائین جنوب را اداره گمرک تارده می کند و اطباء هم در آنجا هستند نه این که آقایان تصور فرمایند چون اسمی از آنجا در بودجه برده نشده است بکلی از آن نقاط صرف نظر کرده ایم اگر چه آقای آقا سید معقوب فرمودند که عرض نکنم آقا خیر عرض می کنم در بودجه سال نو برای صعبه ولایات و ایالات یکصد و پنجاه هزار تومان پیش بینی کرده ایم زیرا از تمام نقاط اداره صعبه اصرار می شود که طبیب بفرستند مخصوصاً برای صعبه مبلنی در بودجه جدید پیش نهاد کرده ایم که پس از تصویب مجلس امیدواریم در سال آتی در ایالات و ولایات ادارات صعبه را تأسیس و اسباب آسودگی مردم را فراهم آوریم . (بعضی گفته اند که کرات کافی است)

مخبر - بنده توضیحی دارم مقام محترم ریاست میخواهم .

در فصل پنجم راجع بصعبه چندین

اطراف تهران چیزی منظور نشده است نه این است اضبائی که در آن نقاط هستند بکلی محروم باشند آنها هر کدام تصویب نامه هائی دارند که برطبق آن تصویب نامه به آنها حقوق داده می شود .

چنانچه برای شهریار که مخصوصاً محل مالاریا این مرض در آنجا زیاد شیوع دارد اقداماتی بعمل آمد و علاوه بر اطباء چند نفر مهندسی هم فرستاده شد که ملاحظه کنند برای رفع مالاریا چه اقدامی لازم است که مشروع به آن اقدام شود و در اینجا مذاکراتی بعمل آمد و قریب بیست هزار تومان برآورد شد که برای رفع مالاریا و رفع رطوبت اراضی که باعث تولید مالاریا است اعتبار داده شود .

مهندسین صورت اقدامات را فرستادند و خودشان هم آمدند ولی اطباء ماندند و تا موقعی هم که اعتبار داشتند برای آنها هم دوام حقوق فرستاده شد و بعد از آنهم که اعتبار تمام شد اعتبار مجددی برای آن ها فرستاده شد و لوازم آن ها را نیز فرستاده که ترتیب کار حفظالصحة را مطابق مهندسی و دستورات طبی داده شود این اقدامات شده است و چون تصویب نامه علیحده داشت باین جهت در این جا منظور نشده ولی برای هذه السنه منظور شده است .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

ملك الشعراء - بیکس قسمت از اعتراضات بنده را آقای آقا سید معقوب فرمودند جواب آقای وزیر معارف هم متمتع نبود بوجهت عجلتاً به آن قسمت کار نداریم .

عرض راجع باطراف طهران است که با وجود مرض مخصوصاً مالاریا لازم است هیئت دولت توجهی به آن نقاط بفرمایند این بودجه که بهیچ وجه رعایت آن نقاط نشده است در سه چهار سال قبل يك تصویب نامه هائی صادر شد و يك اطبائی برای مراعات حفظالصحة اطراف طهران معین و اعزام شد و هنوز هم آنها مسؤل انجام وظایف هستند و مدتی است بتوسط بعضی از نمایندگان و آقای وزیر داخله اظهاراتی نموده و مطالبه حقوق خود را کرده اند ولی جواب مقننی به آنها داده نشده است همیشه به آنها وعده داده می شد .

اگر میخواهیم تصور کنیم که وزارت معارف صعبه اطراف طهران را لازم ندانسته است این تصور صحیحی نیست برای آنکه اگر لازم نبود در این مدت مأمور نمیشدند و در این مدت به آنها حقوق داده نمی شدی توانیم بگوئیم قسمت عملی صعبه قسمتی است که در اطراف طهران و بلوکات آن میباشد و در این بودجه اسمی از مأمور صعبه اطراف طهران و بلوکات برده نشده است باطباء صعبه که مأمور ولایات می شوند چون در جوابی که به آقای آقا سید معقوب داده شد معلوم شد که در هذه السنه دولت در نظر ندارد اطبائی بولایات بفرستد و در این موضوع عجلتاً عرض ندارم ولی راجع باطباء اطراف طهران که مدتی مشغول خدمت هستند و در این مدت به آنها حقری داده نشده است حالا به آقای وزیر شکایت کرده اند باید بگیری به آن هم کاری ندارم مقصود این است که چنانچه اسمی از آنها در این بودجه برده نشده است . خواهش دارم در این موضوع توضیح کاملی بفرمایند که علت آن معلوم شود وزیر معارف - اینکه در بودجه برای

بتمام آنها آن وقت حفظالصحة را که یکی از چیزهای اساسی است برای ایالات و ولایات هیچ مراعات نمیکند آیا سزاوار است ؟

در صورتیکه درست تصور بفرمایید آنچه را که دولت برای پیشرفت و ترقی مملکت میخواهد باید بتوسط افراد مردمی که در ولایات و ایالات هستند انجام بدهند مثلا از قشون و خدمات دیگر از اقتصاد و زراعت و هر چیز دیگری که تصور بفرمایید نام آنها را باید از ولایات درست کنند اما در يك موقعی برای اعزام يك طبیب یا دوا برای حفظالصحة ولایات کوتاهی میکنند و چنانکه می بینیم اسمی از آن برده نشده . بنده معتقد نیستم که يك استقلال تامی بولایات داده شود ولی در همین حال معتقدم که بکلی ولایات را هم نباید خفه کرد .

ملاحظه بفرمایید بچشم ورق راجع به حفظالصحة در بودجه معارف نوشته شده وقتی که از اول تا آخرش میخوانیم منشی ثبات اندیکاتور نیس معاون و بالاخره چند ماه هم طلب دارد همه را که نمیشود میزوسندلی و منشی قرارداد خوب است حالا آنها را تبدیل کنند بیک عده طبیبها بیک مردم يك دردهای بی درمانیکه دارند دوا بکنند ملاحظه بفرمایند اسم يك ولایت راجع بطبیب و دوا و چیزهای دیگر بیکه محل احتیاج مردم است برای حفظالصحة نفوس در اینجا برده نشده راجع بقسمتیکه در خصوص پوشر و بنادر جنوب مکرر صحبت شد و آقایان يك جوابی (که نمیدانم فرانسه است یا فارسی اگر فرانسه است انشاء الله مرا معلوم می دارید) یعنی فرمالتی دادند و می خواهند در پس برده مسکوت عنه بگذارند در طرف جنوب آیا يك اداره حفظالصحة قرائین دارند یا ندارند ؟ اگر دارند چرا در این بودجه اسم نبرده ؟ اگر ندارند چرا درست نمیکند . اگر دیگران نمی گذارند که آنها درست بکنند چرا نمی گویند ؟

بنده بطور اجمال عرض میکنم که مخفی کردن آنها چندان خوب نیست و بنده با اصول خفایه و استتار کلیتاً مخالفم باید مطالب صاف و روشن باشند زیرا که امروز من شنیدم راجع بطبیب و قرائین که در آنجا چند سال است بوده يك طبیب انگلیسی در آنجا فست و هیچ اهتئائی هم بدولت نمیکند و دستور هم از دولت نمیکند اگر اینطور است او را چرا بیرون نمیکند و آنوقت در بودجه هم هیچ اسمی از حفظالصحة و قرائین آنجا نمی برنمایند بیک چیز هائی است که باید گفته شود و دولت باید جلو گیری کند یعنی دولت باید با اصلاحات بپردازد و این مطالب علنی شده و جلو گیری بشود از این تجاوزات که بداخله مملکت داده میشود .

حالا نمی خواهم داخل در بسط کلی بشوم و شاید آقایان صلاح ندانند و بگویند نباید زیاد تر از این صحبت بکنی و حال آنکه

عقیده من این است که باید صحبت کرد و اینها را درست کرد بهر صورت از اینها میگذرد و کار ندارم ولی در قسمت ولایات عقیده ام این است که بیکس از این میزوسندلیها را کم کرده و بجای آنها طبیب اضافه کنند و بیکده از این دکترها را اعزام کنند بیک جاهائیکه دسترس بطیب ندارند . . .

معق العلماء صحیح است) بیکس قسمت دیگر که میخواستم سؤال کنم راجع بآن کمک و معدد معاش است که در اینجا ذکر شد برای دکتر و بلهلم کنترات دکتر و بلهلم باینجا آمد و قرار شد غیر از این مبلغ کنترات چیز دیگری نگیرد حالا می بینیم يك مبلغی برای مخارج اضافه و ایاب و ذهاب او در اینجا می نویسند این را هم استدعا دارم خود وزارت معارف بیک قلم نه روی آن بکشند زیرا کنترات اتمام شده و هر چه باید باو بدهیم دادیم و قرار شد که در مریضخانه وزیر میجاناً خدمت کند اگر بنا باشد با اسمی مختلف پول بگیرد دیگر کنترات معنی ندارد .

مخبر - قبل اینکه يك موافق جواب آقای حاج شیخ اسدالله را بدهم باید وزیر مدافعه کنند بنده از طرف کمیسیون مدافعه میکنم .

در بودجه اعتباری يك مبلغی برای اداره صعبه بوزارت معارف اعتبار داده شده بود چون وزارت معارف از حدود آن اعتبار تجاوز نکرده است هر تصمیمیکه وزارت معارف گرفته باشد بدون اینکه ما در آن مداخله داشته باشیم عیناً در بودجه نوشتیم بهیچ جهت است که من از نقطه نظر کمیسیون يك مدافعه زیادی نمیتوانم بکنم و چون خود بعضی از قسمتها را موافق نیستم نمیتوانم رأی بدهم .

رئیس - آقای میرزا شهاب الدین (اجازه)

وزیر معارف - بطوریکه اظهار کردند يك اعتباری داده شده است و البته در اینجا منظور شده است و همانطوریکه عرض کردم برای ولایات يك مبلغی اسمال داده شده مثل خراسان آذربایجان فارس کرمان و همه جا قسمت صعبه داریم و اینکه اظهار کردند برای دکتر و بلهلم در اینجا ذکر کرده است اینطور نیست زیرا دکتر و بلهلم رئیس مریضخانه وزیر نیست و رئیس مریضخانه وزیر یکی از اطباء ایرانی است دکتر ایرانی است دکتر و بلهلم طبیبی است که مطابق همین کنترات می رود در آنجا و عملیات بی میکند دکتر علیم السلطنه رئیس مریضخانه وزیر است و دکتر و بلهلم فقط طبیب است و در آنجا کار میکنند و حقوق هم نمیکند

میرزا شهاب الدین - بیک سؤالی از کمیسیون بودجه داشتم چونکه آقایان بودجه هم منظور کنند و مخصوصاً در این قسمت وزارت معارف کرده و يك

ماده ۲۶ راجع بتصدیق ارسال مراسلات در پیشنهادی دولت ۲۵ تومان بود ولی تصویب کمیسیون ۳۰ تومان است اگر میفرمایند با نظریه دولت در کمیسیون تصویب شده است باید نظریه دولت را هم در اینجا ۳۰ تومان بنویسند و بملایه در اعلام هم در حاصل جمع آن نیز اشتباه شده یعنی حاصل جمع ۲۵ تومان و ۳۰ تومان را بیک نوشته اند و این يك مبلغی اشتباه است و این يك سابقه میشود که يك اشتباهی بود و اول تا آخر کتابچه تجدید شده است و تا آخر همه جا ۶۰ تومان اضافه دارد و نیز این مطلب هم سابقه می شود که خواهند گفت کمیسیون میتواند زائد بر پیشنهادی دولت يك چیزی پیشنهاد کند بحدلیل اینکه در این بودجه که در مجلس تصویب شده است می نویسند پیشنهادی دولت ماهه ۲۵ تومان یعنی سالی ۳۰۰ تومان و در تصویب کمیسیون ماهی ۳۰ تومان یعنی سالی ۳۶۰ تومان و حاصل جمع را هم که باید اختلاف داشته باشد بیک نوشته اند ولی در این ماده یا ماده ۱۲ که نوشته است از اول جدی یا اول اسد منظور شده است بهتر آن بود که چون باید مبلغ رای داده شود همان مبلغیکه محتاج الیه است نوشته شود نه اینکه اینجا بنویسند ۳۶۰ تومان و بعد بنویسند که از اول حمل منظور شده است یا در ماده ۲۹ بنویسند که این سه ماهه منظور شده است و آنوقت در آخر سال حساب کنند ببینند اشتباه شده است بعد از آنکه تمام را نوشته اند از نو اشکال آنرا رفع کنند

مخبر - اینجا اعتراض آقای میرزا شهاب الدین در صورت ظاهر صحیح است ولی در حقیقت معنی اینطور نیست

۲۵ تومان را کمیسیون تصویب کرده و پیشنهادی دولت ۳۰ تومان است و اشتبهاً مقدم و مؤخر نوشته و بعکس باید نوشته شود حالا تفاوت ۳۰ تومان را با ۲۵ تومان تا آخر سال حساب میکنیم و از جمع کل برمی گردانیم

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور در جواب فرمایشات آقای حاج شیخ اسدالله میخواستم عرض کنم که بنده اساساً باین نظر موافقم که نباید تمام توجه را معطوف بمرکز کرد مخصوصاً آقایان نمایندگان ولایات مکرر این مسئله را تکرار کرده اند و شخص وزیر هم جواب دادند و در کمیسیون بودجه هم برای اعتبار صعبه ولایات حقوق منظور شده ولی اگر آقای حاج شیخ اسدالله بفرمایند در سال گذشته وقتیکه بودجه بیجلس آمد مبلغی را کمی خواستند اعتبار بدهند تمام نظر این بود که تقابل بشود و اینجا هم خواسته عین آن مبلغی را که در بودجه گذشته است در این بودجه هم منظور کنند و مخصوصاً در این قسمت وزارت معارف کرده و يك

قدری هم از بودجه چهار دیواری تجاوز کرده است .

البته خوب است که برای همه ولایات اطبائی بفرستند ولی این را هم تصدیق می فرمایند که اگر مقصود آن طبیب لایق از هر حیث کاملی باشد که بدینجا بفرستند خبلی کم است و ما آنقدر طبیب نداریم که برای ایالات و ولایات بفرستیم که همه استفاده کنند بیکده اطباء معلی هم در همه جاهت و نیز اطباء قدیم هم نسبت به فقرا چندان سختگیری نمیکند و ترتیب طبابت در اینجا اینطور نیست که بگوید حتماً يك حقی بدهید تا نسخه داده شود .

بنده تصدیق دارم که باید سعی کرد و طبیب تهیه کرد و فرستاد باطراف اما امروز این اندازه دکتر نداریم صورت عداطباء را آقای وزیر دارند کلیتاً شصت و خورده بیشتر نباشد پس اگر مقصود اینست که يك مبلغی باطبائی که در ولایات هستند داده شود این از نقطه نظر صعبه کمان نمیتوانم تفاوتی پیدا کند و اگر مقصود اینست که بیکده اطباء لایق بفرستند و این که چون عده آنها کم است حقوق کافی میخوانند چنانکه آقای پوررضا هم فرمودند که برای تشویق يك نفر طبیب از مرکز اعزام به پوشر کنند .

ولی تصدیق میفرمایند که این تشویق نخواهد بود که يك طبیبی را از مرکز بیک حقوق کمی بفرستند به پوشر مگر اینکه با يك حقوق کافی بفرستند از این طریق ها کمان نمیکند مردم ولایات صعبه شان بقدر کافی بشود بطوریکه حساب شده تصور میکنم بیش از شش هزار تومان بودجه صعبه است که وزارت معارف پیشنهاد کرده بنده میخواستم با آقایان عرض کنم که در این بودجه هیچگونه مذاکرات ما دارای نتیجه نخواهد بود زیرا گذشته و تقاضا و تقاضا تنها میکنم مذاکرات خودشان را بگذارند برای بودجه سال آتی و هر قدر توجه که میخواهند بفرمایند در بودجه سال آتی مراعات کنند بودجه شصت هزار تومان را از مجلس بگذرانند .

بملایه آقایان باید تصور بفرمایند که فقط منحصر به پوشر نیست که طبیب برای آنها نمی فرستند در اطراف طهران هم چنانکه آقای ملک الشعراء فرمودند غالباً طبیب ندارند در صورتیکه حقوق آنها هم جزء بودجه نیست و جزو خالصه بوده و اداره کل مالیات طهران حقوق آنها را نداده است هیچ ربطی بوزیر معارف ندارد که از ایشان سؤال شود که چرا حقوق آنها داده نشده

رئیس - رأی میگیریم به کافی بودن مذاکرات و آقایانیکه کافی می دانند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شده است بیست و هفتم قرائت میشود.
 ماده ۲۷ - مدرسه صنایع مستظرفه چهارده هزار و چهارصد تومان.
رئیس - آقای محمدولی میرزا (اجازه)
محمدولی میرزا - در این ماده عرضی ندارم در ماده بعد عرض دارم
رئیس - آقای ملک الشعراء (اجازه)
ملک الشعراء - موافقم
رئیس - مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)
 رأی میگیریم بماده بیست و هفتم . آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .
 (اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد . ماده بیست و هشتم .
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده بیست و هشتم - بودجه مدارس ابتدائی ایالات و ولایات مصوبه مجلس شورای ملی صدوسی هزار تومان .
 بودجه سابق مدارس ایالات و ولایات و اداره معارف بعضی نقاط هجده هزار و چهارصد و هشتاد تومان .
رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)
شیخ الاسلام - بنده قیلا تصور می کردم که این اشتباه صدوسی هزار تومان ولایات يك اشتباه سطحی است ولی بعد از شور در کلیات فهمیدم که این يك اشتباه مبرمی شده است .
 گفته میشود که یکصدوسی هزار تومان از طرف مجلس برای ایالات و ولایات تصویب شد حال آنکه صدوسی هزار دینار هم داده نشده در اوایل ایام قمرت یکی از هیئت دولتها نمایانم چه شد که يك حرفی موافق مصالح مملکت زدو گفتند هر کس در هر نقطه از نقاط مملکت مالیات میدهند تومانی يك عباسی و خرواری يك قران بدهند برای مصارف معارف همان محل این حکم ابلاغ و خیلی از غیر خواهان به موقع اجرا گذاردند و این مثل يك اعانه شد از طرف خود مردم نسبت معارف معجل خودشان مثل اینکه در درشت و مازندران و اصفهان و بوشهر معمول است يك اعانه میدهند برای مصارف و این هیچ مربوط بمالیات دولت و جمع و خرج و بودجه دولتی نبود آقایان کمیسیون بودجه آمدند و مرحمت فرمودند در حق ایالات و ولایات و گفتند این مبلغ تومانی يك عباسی و خرواری يك قران تقریباً صدوسی هزار تومان میشود دولت نیست از این عرض کردم سه هزار تومان برای مفتش سوار است که در ولایات گردش کند راپورت آنجا را بدهد و همین طور که گفتند هر کجا بودی و يك چیز فقیرمقرون واقع است .

دولت ایران امسال صدوسی هزار تومان نداده است در تمام ایالات و ولایات يك اعانه معمول بوده است که میدادند به معارف خودشان و امسال هم دادند و يك قران حتی دولت امسال برای اصفهان نداده اگر داده بودند ناچار در اینجا نوشته بود .
 کمک دولت ایران بمصارف تمام ایالات و ولایات منحصر است به هجده هزار تومان یعنی از يك کرور مصارف معارف فقط هجده هزار تومان برای تمام ایالات و ولایات داده اند . این را هم بریزو زفهمیدم که باز يك قسمت عمدتاً از آن هم مال منورالفکرهای مرکز است و معلوم شد ماهی هشتاد تومان آنهم متعلق بمفتش سیار است که نمایانم سیرش در کجا است که صد تومان در جزو بودجه مرکز بگیرد و هشتاد تومان آنهم مال مفتش سیار است و اینها را بنده بر سبیل تذکر عرض میکنم نه اینکه مطالب گذشته را بخوام تکرار کنم و از تراکت زیاد بیرون نیروم همین قدر عرض میکنم همین طوری که از ایالات و ولایات فداکاری میخواهند باید نگهداری هم از آنها بکنند نسبت بمعارف و صحیه و مأمورین وزارت داخله و ولایات رعایت کاملی بشود اینها بودجه نیست اینها يك تقسیماتی است که مرکزها برای خودشان کرده اند و دخلی به ولایات ندارد .
وزیر معارف - آقای شیخ الاسلام اصفهانی تصور کردند که مالیات دولت يك چیزی است که از کنج بیرون میآید مالیات دولت را مردم میدهند و تمام این مخارج که دولت میکند همه آنرا مردم میدهند و تمام آن از عایداتی است که مردم میدهند جهت ندارد که زارع و زنجیر بیچاره يك مالیاتی بدهد و بنده که حقوق میگیرم آن حق را ندمم البته اینجا يك قراردادی است که مالیات میدهند يك کمکی هم بمعارف کرده باشند و این کمک را دولت قرارداد داده و مردم هم بدولت باید بدهند نه این است که خودشان خرج بکنند در ولایات هم چنانکه معلوم است خیلی مصارف دیگر هم برای معارف میکنند اختصاصاً این یکی ندارد و آنها مصارفی است که از طرف خود اهالی ولایات برای مصارف مدارس ملی میشود و این مبلغ یکصدوسی هزار تومان مبلغی است که از اهالی ولایات گرفته شده و بمصارف معارف اجتماعی میرسد و اینکه فرمودند يك مبلغی هم بمفتش سیار داده میشود اینطور نیست از این هجده هزار تومان دیناری با داده نشود ولی از این صدوسی هزار تومان بترتیبی که عرض کردم سه هزار تومان برای مفتش سیار است که در ولایات گردش کند راپورت آنجا را بدهد و همین طور که گفتند هر کجا بودی و يك چیز فقیرمقرون واقع است .

به بنده جوابی نرسیده و توسط دفتر مجلس مقدس شورای ملی از بنده توضیح خواسته بودند که مقصود از نوشتن این مکتوب چه بوده .
 بنده فکر کردم که شاید قلم کفافی نیست که مقاصد را بوزارت جلیله بتوانم بفهمانم و بعد برای اینکه يك کمکی کرده باشم و مقاصد خود را بطور وضوح بوزارت معارف ارائه داده باشم دو مرتبه رفته به وزارت خانه و در آنجا شفاهاً صحبت کردم و عمده مطالبی که بنده نوشته بودم راجع باین بود که در بوشهر سه مدرسه ملی تشکیل شده یکی از آنها مدرسه سعادت است که بواسطه اعانه که از طرف تجار برای آن پرداخته میشود و محتاج بکمک دولت هم نیست و ما دو مدرسه دیگر یکی عبارت است از مدرسه فردوسی که دوسال قبل يك عهد آن را تأسیس کردند و خود بنده مدتی مدیرش بودم و الان هم دایر است و يك عدد از جوانهای بوشهر آن را اداره میکنند یکی دیگر مدرسه ایست بنام دشتی که چهار دشتی آنرا در بوشهر تأسیس کرده اند و بنده حالا اینجا عرض میکنم که این مدرسه فردوسی را برای چه تأسیس کرده اند برای اجرای اوامر معارف کسی بآنجا فرستاده شده بود کسی با توجه نمیکرد بنده از اینها هیچ صحبت نمیکنم دولت ماهی ده تومان برای مدرسه فردوسی اعانه میفرستاد یا ماهی بیست تومان یا مبلغی بیشتر از این یا بگوئیم اصلاً کسر خرج مدرسه را میپرداخت بهر صورت از پنجاه تومان که بیشتر نبود و بموجب حسابی که بنده کردم هزار و دویست تومان عوارض معارف بنادر بود که آقای حاج شیخ الاسلام در آن مذاکره میفرمودند بهر صورت يك مدتی هم که کسر خرج آن مدرسه را که ده تومان بود دادند ولی بدبختانه شش ماه است که مدرسه فردوسی ده تومان را نتوانسته اند بپردازند و هر روز را هم به بنده شکایت میکنند که ای وکیل ملت ده تومان را صاف بکنید و برای ما بفرستید
حاج شیخ اسلام الله - توانستن هم ندارد .
پوررضاء - کسر دخل مدرسه دشتی هم دوماه یا سه ماه بیشتر پرداخته نشده و چند روز قبل بنده رفتم بوزارت معارف و بودجه را خواستم که امسال چقدر برای بنادر تصویب کرده اند يك یادداشتی بنده دادم و گفتند این جواب خطی است که نوشته اید و برای شما فرستاده خواهد شد هنوز آن جواب بمن نرسیده ولی فقط چیزی را که بنده توانستم بفهمم یکی بودجه بنادر بود که آن عبارت بود از ماهی ۲۷۰ تومان که در عرض سال ۳۲۴ تومان میشود بنده پرسیدم که این بودجه چه وقت صادر

شده اگر راجع به سینه انتخاب است که چندماه از آن بیشتر باقی نمانده فرمودند که قریب يك ماداست که این بودجه ابلاغ بوزارت مالیه شده و دیگر ما خبر نداریم و باید وزارت مالیه کتباً صورت بفرستد برای مالیه بوشهر و آنها هم بعد از رسیدن این بودجه این پول را ماه به ماه بپردازند در این بودجه برای بنادر جنوب و سرحدات مهم ایران برای رئیس معارف آنجا پنجاه تومان معین کرده باین معنی که برای بنادر جنوب رای مدرسه فردوسی بیست تومان و برای مدرسه امام زاده بیست تومان که مؤسسه یکی از شهدهای راه آزادی ایران است و هنوز هم باز نشده و پسرهای مرحوم میرزا حسن خان میخواهند آن را تأسیس کنند این حقوق کم را تعیین کرده اند و اما اینکه بنده فرمودند که معارف بوشهر اعتبار دارد و تا وقتی که این بودجه بآن نرسیده است ماهی صد تومان که در عرض سال هزار و دویست تومان میشود از اداره مالیه میگیرند در این صورت گمان میکنم که برای رئیس معارف ماهی ۵۰ تومان بیشتر معین نکرده اند معین شده همین ۵۰ تومان است حالاً
 اینکه رئیس معارف بوشهر همین مبلغ را بپردازد آنجا نمیپردازد چیست بنده نمی دانم و هنوز نتوانسته ام مسئله را حل کنم و تصور میکنم کارهای راجع بولایات حل نمیشود . از همین قبیل است بنده که خودم نتوانستم حل کنم و خیال میکنم شاید سایر آقایان و کلاهی ولایات هم نتوانسته اند حل کنند .
 بنده در موضوع دو فقره از امور ولایات با چند نفر از آقایان نمایندگان معارض کردم و همچو صلاح دانستند که بنده در اینجا اظهار نکنم ولی معذرت عرض میکنم يك تلگرافات توسط یکی از نمایندگان محترم بوشهر رسیده و حاکی از این است که مدرسه فردوسی و سعادت بر ضد شرع مبین شاکرند تهنیه میکنند بنده عرض میکنم اگر مدرسه باشد اجباراً باید بست اگر چه ما از مدرسه جدیدی بیرون آمده ایم ولی همه مسلمان هستیم و بعد از اینکه برای اصلاحات امور توسعه معارف کار میکنیم و زحمت میکنیم نباید همچو نسبت هائی بدهند مدیر مدرسه سعادت اینجا حاضر است شاکرهای تربیت شده او هم حاضر است هیچکدام بفساد عقیده متهم نیستند .
 پس این تلگرافات چیست که مغایره میشود خوب است آقایان محترم انصاف بدهند که این تلگرافاتی که مغایره میشود برای اصلاح مملکت است یا يك دسانسی هم در این زمینه در کار است و نمایانم از

روی چه نظر رئیس معارف بوشهر را یکی از اهالی آنجا قرار داده اند .
 بنده عقیده ام این بود وزارت معارف علم و معارف را ترویج بدهد نه اینکه نفوذ دولت را مله به اشخاص معین قرار بدهد بعقیده بنده بهتر این بود وزارت معارف اشخاصی که در وزارت خانه خدمت کرده و سابق خوب اداری دارند برای معارف ولایات معین کنند تا اینکه بدون اغراض شخصی و خصوصی و نفوذ و دسائیس محلی فقط بانجام وظایف مرجع خود بپردازند اوقاتی که بنده در بوشهر بود يك احکامی از مرکز برای خود بنده رسید که بنده را بسمت ریاست فواید عامه و تجارت بوشهر به حکومت و کارگذار معرفی کرده بودند بنده فوری خطی بحکومت بوشهر و به کارگذار که بانان از مرکز معرفی شده بودم نوشته و از این کار معذرت خواستم و در جواب احکام هم نوشتم چون من تاجر و جوان هستم و تجار محترم دیگر هم در بوشهر هستند و اطلاعات کامل هم دارند با این حال مناسب نیست که من این شغل را قبول کرده و در اطاق تجارت پشت میز ریاست بنشینم .
 این اطلاق تجارتي که تشکیل شده معض اتحاد تجار و ترقی تجارت است و اگر بنده باین سمت آنجا بروم دیگران قبول نخواهند کرد که من بآنها ریاست کنم پس بهتر این است يك مأمور دیگری که سابقه خدمت اداری داشته باشد و اوضاع را در مرکز دیده و منافع محلی هم نداشته باشد مأمور این کار بکنند تا او آمده و کار را اداره کند آنوقت همه ما همام با او همراهی و مساعدت خواهیم کرد نظر بنده این است که رؤسای ادارات و دوایر را نباید از اهالی محل انتخاب بکنند حالیه يك قضایایی در اطراف معارف پیش می آید و از جمله این است که بمدرسه سعادت که بیست و دوسال است تأسیس شده و يك عده جوانان خوب تهیه کرده بعضی نسبتها میدهند و همینطور بمدرسه فردوسی مثلا یکی از خدمات خوب مدرسه فردوسی این بود که همق نظامی و ورزش بدنی را باطفال آموخته و شاکر هائی که در آنجا بودند و هیچ آثار ایرانیت در آنها وجود نداشت مجبور میکرد کلاه ایرانی بپوش گذارند .
 اینها خدماتی بود که از این مدارس مشهود گشته اگر راجع با برای مراسم مذهبی است بنده افتخاراً عرض میکنم همه ماها مقیدین و متشرع هستیم و ترقی و تعالی مملکت را در تحت لوای اسلامی خواهیم مملکت را بنده از طرف خود نمیگیریم بلکه این عقیده تمام جوانهای است که مسلمان هستند و خون اسلام در رگ و پیوست آنها معمر و جای گرین است خوب آبا مسئول این نسبتها و این وقایع ناگواری

که در اطراف معارف ولایات دور میزند کیست ؟
 این مسائل اسباب بدبختی و تأثر کسانی است که خدمت میکنند و برای مملکت زحمت میکنند بنده در نتیجه عرایض خود تقاضا میکنم که باین دو قلم یکصد و هشتاد و هشت هزار تومان اکتفا نشود و يك بودجه مفصلی بنویسند تا ما به بینیم بودجه هر کدام از ولایات چقدر است و ضمناً این مشکلی هم که برای ما پیدا شده رفع شود .
 ثانیاً اینکه بنده از آقایان محترم را در اینجا بفرمایند تا ما هم دولت و هم وزارت معارف و هم یکدیگر مطلع شویم و در نتیجه يك علاج مؤثری بشود و آنچه تا کنون گفته شده اظهار بشود تا از جریان اوضاع ولایات مطلع بشویم راست است سال گذشته ولی این اظهاراتی که مادر اینجا اظهار میکنم مقدمه برای بودجه سال جدید است خلاصه این است رئیس معارف را از افراد محلی قرارداد بنده عقیده ندارم چه همه را باید در تحت لوای دولت قرار داد و نباید نفوذ دولت را وسیله اجرای مقاصد اشخاص قرارداد .
 جانب دها نگاهدار که سلطان ملك نگردد اگر سیاه ندارد و معتمد که مأمور ولایات بیشتر توجه باید کرد و ما باید اینها را در پشت این تریبون عرض کنیم تا شاید مؤثر شود . اما اینکه آقای وزیر معارف فرمودند ایران طهران نیست و فرمودند این اظهار شاید مناسب نباشد بجهت اینکه اهالی ولایات همه به طهران آمده و سکونت اختیار نموده اند بنده عرض میکنم صحیح است ولی مقصود از طهران ایران نیست اینست که تمام توجهات نباید بر مرکز تنها معصور و معطوف باشد مقصود از کسانی که این اظهار را میکنند اینست که بسرحادات هم بپردازند .
 اما راجع بمعارف بوشهر باید يك علاج فوری بفرمایند که تا این سه مدرسه که تأسیس شده تعلیل نشود این تلگرافات واصله را بنده اینجا نمیخوانم همان مدرسه که رئیس معارف مدعی بود مدرسه دولتی است بنده عرض میکنم مدرسه ملی است و بهترین دلیل این است کسی را از اینجا کاندید نمیکنم و خوب است یکی از رؤسای ادارات داوطلب اینکار شود و مخارج هم تحت نظر او اداره شود بالاخره بنده از دولت جدید التأسیس امیدوارم که نظری بحال ولایات مبذول داشته و توجهی برای اصلاح معارف بوشهر بفرمایند .
 برای بعد از تعطیل . . .
 (در این موقع جاسه برای تنفس تعطیل و بعد از سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - خاطر آقایان هست وقتیکه بماده ۲۸ رسیدیم تقریباً تمام آقایان نمایندگان اجازه خواستند و این از فرط علاقه بود که آقایان نمایندگان بولایت خودشان دارند بوقع است و البته همه ماها بتمام نقاط مملکت علاقه مند هستیم و همه جا جزء لا ینفك يك مملکت و يك ملت محسوب است و لوی بنده می خواهم به آقایان که اعضاء کمیسیون بودجه هستند تذکر بدهم که این میل و حرارت و علاقه که امروز راجع بولایت مبذول شده در موقع عمل ابراز نشد در یکسال و خوردت قبل وزارت معارف بنده را که در آن وقت در وزارت معارف بود مأمور تهیه بودجه مدارس ایالات و ولایات گردیدم بدبختانه ادارات ما بطوری که باید بجزیران بیفتد هنوز نیفتاده و دوسه ها واحصای بهای کامل مرتبی در دست نیست باینجهت بنده از زوری دوسهها نتوانستم درست بفهمم در هر ولایتی چند باب مدرسه هست کدام نقاط مدرسه دارد کدام نقاط ندارد و برای کدام نقطه باید بیش نهاد کرد .
 بنده از نماینده هر محلی تمنا کردم بمعارف تشریف بیاورند و غالب آقایانی که اینجا تشریف دارند آمدند و با چند نفر آنها مذاکره کردیم و بالاخره آن نقاطی که اهمیت داشت بنده فرمودند و قرار شد در آن نقاط مدرسه تأسیس شود .
 در جاهاییکه اصلاً مدرسه نداشت قرار شد مدارس دو کلاسه دائر شود و در آن نقاطی که مدرسه وجود داشت قرار شد نواقص را تکمیل کنیم بالاخره پس از یکماه و نیم دوماه زحمت باشاکت آقایان يك بودجه تهیه کرده و بکمیسیون تقدیم کردیم بودجه ولایات را هم در ضمن بودجه کل وزارت معارف بجمع تقدیم نمودیم و بنده تصور میکردم خرج معارف یکی از آن مخارجی است که هیچ وقت هیچکس از افراد آقایان نمایندگان نخواهند گفت مایول نداریم و این مخارج را از کجا می آوریم و خیال میکردم از هر کجا که هست باید برای اینصرف پول تهیه کرده و وسایل توسعه معارف فراهم خواهند نمود و با این نظر ما يك بودجه چهار کروری که از زوری مضحکه و استهزاء گاه گاهی از آن صحبت میشد بجمع تقدیم کردیم ولی نمایانم بچه نقطه نظر کمیسیون صرفه جوئی کرده و به آن بودجه معارف رای نداد و در همان جلسه اول کمیسیون آن بودجه را رد کرد حالا بنده کار ندارم که ممکن بود آن بودجه را پذیرفت و وسایلی را فراهم کرد و از راهیکه میسر میشد این هشتصد مدرسه که ما برای ولایات پیش بینی کرده بودیم تشکیل بدهیم ولی میخواهم عرض کنم همین آقایان نمایندگان ولایات که امروز یکی دو نفرشان صحبت کردند و ما بقی هم شاید

چه در اینجا نرشته اند در هر صورت بنده با زیادی این مخارج مخالفم خوب است آقای وزیر توضیح بدهند .

وزیر مالیه - این سی هزار تومان برای اثاثیه تنها نیست گرایه منزل هم ضمیمه این مبلغ است و دیگر اینکه این مبلغ اعتباری است که وزارت مالیه خواسته است برای مصارف و مخارجی که مجلس اجازه داده اند در موقع استخدام مستخدمین امریکائی این مخارج را بکنند و برای آنها منزل و اثاثیه بگیرند و ممکن است تمام این مبلغ هم خرج نشود و البته هر چه خرج بشود صورت جزء آن را هم به مجلس شورای ملی می دهند و آنچه هم که خرج نشود در صندوق دولت می ماند و بنده تصور میکنم این اعتباری که وزارت مالیه خواسته و مجلس میدهد برای مخارجی است که خود مجلس شورای ملی تصویب کرده است .

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقم
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - هم چنانکه مذاکره شد عبارت عاجلتاً باید اصلاح شود زیرا که مامستشارهای امریکائی استخدام نکردیم فقط مایک نفر رئیس مالیه استخدام کردیم و سایرین هم اعضاء و مستخدم هستند و این مطلب باید اصلاح شود یکی دیگر هم راجع ب قسمت مخارجی که از قره توبه تهران کرده اند بآن کاری ندارم برای این که هر چه مخارج بشود باید دولت بدهد لیکن سؤالی که از وزارت مالیه دارم این است در این پیشنهاد مبلغی با اسم معاونین اداری و مستخدمین جزء ادارات برای مستخدمین امریکائی است در صورتیکه مجلس شورای ملی يك اعتباری بوزارت مالیه داده است که در حدود آن اعتبار مخارج کند و باید مواجب تمام مستخدمین خود را غیر از مستشاران امریکائی از آنجا بدهد و این مستخدمین هم جزء مستخدمین وزارت مالیه محسوب اند و من نمیدانم يك لایحه مخصوص برای آنها پیشنهاد کردن از چه نقطه نظر است و بنده معتقدم حقوق مستخدمینی که در ادارات و دوائر مستخدمین امریکائی هستند در جزء بودجه وزارت مالیه صورت جزء آنها به مجلس بیاید و اگر در نظر دارند که آن اعتباری که به وزارت مالیه داده شده کافی نیست باید يك تقاضای اعتباری کنند و زیاد تر از آن اعتبار از مجلس بخواهند علی ای حال بنده معتقد نیستم که يك بودجه جداگانه برای اداره مستخدمین امریکائی در صورتیکه مستخدم رسمی وزارت مالیه هستند بمنوان منشی و مترجم جزء جزء پیشنهاد شود لهذا بنده با این پیشنهاد مخالف هستم ولی موافقم که برای آنها بودجه معین شود ولی با این طرز مخالفم .

وزیر مالیه - بنده کاملاً فرمایشات آقای حاج شیخ اسدالله را تصدیق میکنم وزارت مالیه باید يك بودجه مرتبی داشته باشد و تمام مخارجش هم پیش بینی شده باشد و در سال يك شاهی هم بطور قسمتهای جدیدی به مجلس پیشنهاد کند ولی البته تصدیق میفرمائید که مخارج مستخدمین امریکائی در اول سال پیش بینی نشده بود اگر مقصود آن بودجه چهار دیواری است آن بودجه برای مخارج جاریه معموله وزارت مالیه است و مسائل فوق العاده در او پیش بینی نشده و بطوری که در این لایحه ملاحظه میفرمائید در این لایحه که بعرض مجلس شورای ملی رسیده است در اینجا اشاره شده است برای سه ماهه آخر سال پس این را نمیشود داخل در بودجه وزارت مالیه کرد وزارت مالیه مثل بودجه سایر وزارت خانهها بهمان ترتیبی که آقای حاج شیخ اسدالله مقصود دارند و به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد و اینکه فرمودند اعضاء ادارات رؤسای امریکائی و غیره چیست البته تصدیق میفرمائید که امریکائیهها بزبان انگلیسی حرف میزنند و يك عده اعضائی لازم داشتند که زبان آنها را بدانند که با آنها بتوانند کار کنند وزارت مالیه مجبور بوده است يك عده اعضائی که بتوانند با آنها کمک کنند موقتاً استخدام کند و چنانچه ملاحظه میفرمائید سه ماهه آخر سال برای آنها حقوق معین شده بنابراین بنده تصور میکنم چون يك اعضائی استخدام شده و يك حقوقی هم گرفته اند این يك اعتباری است که از مجلس تقاضا میشود که مخارجی که شده است تصویب شود .

رئیس - مذاکرات کافی است؟
(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - رأی میگیریم به راپورت کمیسیون بودجه که قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید و الاورقه کبود خواهند داد .
(در این موقع اخذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بترتیب ذیل حاصل گردید :

عده حضار (۷۶) ورقه سفید (۶۰)
ورقه کبود (۱) امتناع (۱۵)
رئیس - عده حضار (۷۶) نفر با اکثریت شصت و نهم رأی تصویب شد و ب شریک نذکری آقای مخبر دادند که خوب است آقای وزیر مالیه توضیح بدهند آقای مخبر فرمودند لفظ اعتبار در پیشنهاد دولت بوده است ولی در راپورت کمیسیون بودجه گویا فراموش شده است و باید ضمیمه شود .

وزیر مالیه - بنده هم عرض کردم اعتبارات دولت بطور اعتبار خواسته است و تقاضا دارم در راپورت هم نوشته شود

رئیس - راپورت کمیسیون بودجه راجع بعقوب کاظمی مطرح است
(بمضمون ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه نمره ۱۷۰۲

دولت را راجع به تقاضای پرداخت سیصد و هشتاد و هفت تومان و هفت قران حقوق دیوانی میرزا سید مرتضی خان و میرزا سید کاظم خان کاظمی تومان تومان در وجه میرزا سید مرتضی خان کاظمی مادام که مشغول تحصیل است تحت مطالعه و دقت در آورده دو ماده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید :

ماده اول - سیصد و هشتاد و هفت تومان و هفت قران مستمری میرزا سید مرتضی خان و میرزا سید کاظم خان کاظمی از اول حمل هذه السنه ایت ذیل ضبط دولت است .

ماده دوم - وزارت مالیه مجاز است که از اول حمل هذه السنه ایت ذیل تا مدت شش سال همه ساله سیصد و هشتاد و هفت تومان و هفت قران برای مخارج تحصیل میرزا سید مرتضی خان کاظمی به وسیله وزارت معارف تأدیه و پرداخت نماید

فیروز

رئیس - در کلیات مخالفی نیست؟
(اظهاری نشد) پس رأی میگیریم برای شور در مواد آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده اول
(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - موافقم
رئیس - کسی مخالف نیست
(اظهاری نشد)

آقایانی که ماده اول را تصویب می کنند قیام نمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده دوم
(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - مخالفی نیست
(اظهاری نشد)

رأی میگیریم بماده دوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد در کلیات هم که مخالفی نیست پس با ورقه رأی میگیریم آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد .

(در این موقع اخذ آراء بعمل آمده و آقایان امیرناصر و مستشار السلطنه تعداد آراء نموده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)
رئیس - عده حضار ۷۷ نفر با اکثریت ۶۶ رأی تصویب شد

معاون وزارت عدلیه تقاضا می کنم قانون استخدام قضاة را جزو دستور فردا بگذارند .

رئیس - در خاطر آقایان است که یاز سال در یکی از جرایم مرکزی يك نسبتی با آقای آقاسید فاضل داده بودند و این قضیه در مجلس مطرح شد و بالاخره آقا سید فاضل این امر را در عدلیه تعقیب کردند برای اینکه تکلیف مجلس با ایشان معلوم شود در چندی قبل هم بموجب درخواست خودشان شرحی بوزارت عدلیه نوشته شده و تأکید کردیم زودتر نتیجه تحقیقات خودشان

راجع به اعتبار برای انتخابات جزو دستور شود .

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده هم همین تقاضا را داشتم

رئیس - مخالفی نیست؟
(اظهاری نشد)

(راپورت کمیسیون بودجه بمضمون ذیل قرائت شد)

مطابق ماده ۵۳ قانون انتخابات مورخه ۲۸ شوال ۱۳۲۹ سه ماهه بآخر دوره تقنینیه مانده از طرف دولت اعلان شروع بانخابات جدید داده خواهد شد چون پیش از چند روزی بموقع شروع با اقدام نمائند و نظر باینکه اجرای ماده مزبوره مستلزم تهیه مقدماتی از قبیل طبع اوراق تعرفه و قانون و اعلان وغیره میباشد که برای سرعت اقدام قبلاً بایستی تهیه بشود و نیز در حین جریان انتخابات مبلغی باید بمصرف مخارج حوزه های انتخابیه برسد بنابراین وزارت داخله در حد متوسط مخارجی که در دوره های سابق تقنینیه شده برای مصارف انتخابات پنجمین دوره تقنینیه یکصد هزار تومان دانسته ماده واحده ذیل را پیشنهاد تصویب فوری آنرا تقاضا می نمایم .

ماده واحده - مجلس شورای ملی مبلغ یکصد هزار تومان برای مصارف انتخابات دوره پنجم تقنینیه بوزارت داخله اعتبار داده میشود .

رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - بنده موافقم بعد از يك مخالف
رئیس - کسی مخالف نیست؟
(اظهاری نشد)

رأی میگیریم آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد
(در این موقع اخذ آراء بعمل آمده و آقایان امیرناصر و مستشار السلطنه تعداد آراء نموده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

رئیس - عده حضار ۷۷ نفر با اکثریت ۶۶ رأی تصویب شد

معاون وزارت عدلیه تقاضا می کنم قانون استخدام قضاة را جزو دستور فردا بگذارند .

رئیس - در خاطر آقایان است که یاز سال در یکی از جرایم مرکزی يك نسبتی با آقای آقاسید فاضل داده بودند و این قضیه در مجلس مطرح شد و بالاخره آقا سید فاضل این امر را در عدلیه تعقیب کردند برای اینکه تکلیف مجلس با ایشان معلوم شود در چندی قبل هم بموجب درخواست خودشان شرحی بوزارت عدلیه نوشته شده و تأکید کردیم زودتر نتیجه تحقیقات خودشان

را بما اطلاع بدهند اخیراً مشروحاً از عدلیه رسیده است که مفاد مشروح این است که شعبه استنطاق عدلیه در جلسات عدلیه حضرات خبازها را استنطاق کرده است و از اشخاص دیگری هم که اطلاعی داشته اند سئوالاتی شده است و معلوم شده است این نسبت اساسی ندارد و بکلی تهمت صرف بوده و شخص تهمت زننده را هم در آن مشروح اسم برده اند که شاید اعاده اسم او در اینجا چندان مقتضی نباشد و قرار شده است در عدلیه او را تعقیب کنند محض اطلاع آقایان عرض شد - دستور فردا اول لایحه قانونی استخدام قضاة دویم لایحه کارد شهری و در درجه سوم راپورت کمیسیون بودجه راجع باضافه مخارج عدلیه های ولایات گویا چهار هزار تومان و کسری است که در اینجا مطرح شده

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - اگر در نظر آقایان باشد متجاوز از يكسال است يك لایحه از وزارت پست و تلگراف بمجلس تقدیم شده و این لایحه بکمیسیون قوانین مالیه فرستاده اند و مدتی هم در کمیسیون قوانین مالیه معطل مانده و بالاخره در مجلس آمد و در اطراف آن مذاکره شد حالا متجاوز از يكسال ونیم است آن لایحه معطل مانده است آقایان اگر اجازه میفرمایند جزو دستور فردا شود .

رئیس - کدام لایحه؟
اقبال السلطان - لایحه راجع بنرخ پستی .

رئیس - گمان می کنم این دستور کافی است اگر وقتی باشد جزو دستور خواهد شد .

(خطاب به آقای تدین) پیش نهاد جناب عالی با پیشنهاد آقای شیخ الرئیس گویا منافاتی داشته باشد چون پیشنهاد ایشان در بودجه معارف این بود صورت جزو بودجه ابالات و ولایات بمجلس نمایم پس از آنکه صورت بمجلس آمد در آن موقع باید این پیشنهاد را بفرمائید .

تدین - بسیار خوب باشد در موقع خودش .

(مجلس دو ساعت ونیم از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۲۴۴

صورت مشروح مجلس یوم ۴ شنبه بیست و سوم حوت ۱۳۰۱

مطابق بیست و ششم شهر رجب ۱۳۴۱

مجلس تقریباً دو ساعت قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید